

Zápis z jednání pracovní skupiny pro data o NNO

Úřad vlády ČR, Vladislavova 4

4. prosince 2019

Přítomni:

René Bošková (Ministerstvo vnitra ČR), Nataša Diatková (Ministerstvo vnitra ČR), Jitka Fořtová (Český statistický úřad), Hana Fungačová (Úřad vlády), Vladimír Hyánek (Masarykova univerzita), Libor Marek (Nadace Neziskovky.cz), Alexandra McGehee (Úřad vlády), Ondřej Menoušek (Ministerstvo vnitra ČR), Petra Raušová (Úřad vlády), Aleš Sedláček (Česká rada dětí a mládeže), Zdeněk Skalák (Český statistický úřad).

Program jednání:

- 1) **Stručné shrnutí Státní politiky vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 – 2020 týkající se problematiky velkých dat**
- 2) **Rozvoj Satelitního účtu neziskových institucí vedeného Českým statistickým úřadem**
- 3) **Informační systém o nestátních neziskových organizacích a možnosti využití projektu Interaktivní mapy neziskového sektoru**

Úvodem tajemnice sekretariátu Rady vlády pro nestátní neziskové organizace (RVNNO) A. McGehee představila přítomné členy pracovní skupiny a program jednání.

Ad 1) Stručné shrnutí Státní politiky vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 – 2020 týkající se problematiky velkých dat

A. McGehee uvedla, že pracovní skupina pro data o NNO byla ustavena v roce 2015 a doposud se sešla celkem pětkrát, naposledy v květnu 2017. Činnost pracovní skupiny navazuje na Státní politiku vůči nestátním neziskovým organizacím na léta 2015 – 2020. Této pracovní skupiny se konkrétně týká úkol „Do 31. prosince 2015 ve spolupráci s předsedkyní Českého statistického úřadu založit stálou pracovní skupinu k podpoře rozvoje Satelitního účtu neziskových institucí, vedeného Českým statistickým úřadem, připravit rozšíření údajů, které jsou v něm sledovány, a zahrnout dobrovolnictví, které je viditelnou součástí ekonomické produkce, do standardních ekonomických indikátorů“.

Do gesce této pracovní skupiny je též zahrnut úkol uvedený v usnesení vlády ze dne 22. prosince 1999 č. 1357 „zřízení a provozování veřejně přístupného informačního systému o nestátních neziskových organizacích“. Ten vznikl adaptací Centrální evidence dotací (CEDR) z rozpočtu Ministerstva financí.

Ad 2) Rozvoj Satelitního účtu neziskových institucí vedeného Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“)

A. McGehee uvedla, že tento úkol byl definovaný s ohledem na chybějící data, která by umožňovala také mezinárodní srovnání. Dobrovolnictví je sledováno v rámci Satelitního účtu neziskových institucí (dále jen „NI“).

J. Fořtová doplnila, že dle metodiky ČSÚ jsou jednotky s 10 a více zaměstnanci šetřeny formou každoročního plošného šetření. Malé jednotky s méně než 10 zaměstnanci jsou šetřeny formou

plošného nebo velmi rozsáhlého výběrového zjišťování jednou za pět let. Každý rok jsou zvoleny určité právní formy, které pro daný rok podléhají rozšířenému zjišťování.

N. Diatková informovala o probíhajícím projektu „Koncepte rozvoje dobrovolnictví v ČR s akcentem na zajištění regionální a oborové dostupnosti dobrovolnictví v podobě dobrovolnických center“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_029/0003724, který je realizován na Ministerstvu vnitra (dále jen „MV“) s podporou Evropského sociálního fondu Operačního programu Zaměstnanost. Součástí vyhodnocení bude i realizace statisticko-sociologického šetření, a to jak u samotných dobrovolnických center, u organizací i u individuálních osob, tj. dobrovolníků, klientů, i v rámci široké veřejnosti. Toto jednorázové celostátní šetření dobrovolnictví by mělo proběhnout prostřednictvím veřejné zakázky, na přesných parametrech zadání v současné době spolupracuje MV s ČSÚ (D. Holým). Výsledky budou známy v roce 2022. Pozitivním aspektem tohoto šetření by měla být jeho komplexnost, co se týče zahrnutí jednotlivých subjektů. Dosavadní šetření mají pouze omezenou vypovídající hodnotu, problémy jsou s kategorizací (zahrnutím různých právních forem do různých šetření a neznalostí dotazovaných osob, co všechno dobrovolnictví je).

A. Sedláček doplnil, že metodika sběru dat se historicky řešila s D. Holým, místopředsedkyní E. Bartoňovou a předsedkyní ČSÚ I. Ritschelovou. Byla i mezinárodní shoda, že se nemůže šetřit na potencionálních příjemcích, ale na poskytovatelích dobrovolnictví. Metodologii vyvinula Mezinárodní organizace práce (ILO) spolu s Johns Hopkins Center for Civil Society Studies a vydala ve formě Manuálu, tzv. *Manual on the Measurement of Volunteering* (koncept schválen v roce 2008, finální verze publikována v roce 2011). Na překladu metodologie ILO před 3 lety spolupracoval ČSÚ i s Českou radou dětí a mládeže. Je zde uvedena sada otázek, které národní statistické úřady začleňovaly do svých šetření domácností. Od počtu zahrnutých domácností se odvíjela suma, kterou ČSÚ pro RVNNO vyčíslil na zajištění tohoto šetření. Dle A. Sedláčka by bylo dostatečné, kdyby ČSÚ udělala nyní šetření na 20 tisících domácnostech a poté opět za 5 let. Tímto by český stát konečně získal relevantní data pro mezinárodní srovnání. Dle A. Sedláčka nyní tak zůstává otevřená pouze otázka financování. Nabízí se však argument duplicity s plánovaným šetřením MV. Protiargumenty jsou naopak: zajištění verifikace vzorku a fakt, že ČSÚ disponuje školenými tazateli, kteří by dotazované osoby kvalifikovaně informovaly, co všechno se do dobrovolnictví zahrnuje. Z logiky věci, by mělo toto šetření financovat MV, které má v gesci dobrovolnictví. A. Sedláček navrhuje najít na MV náklad, který je zbytečný (např. provoz IS NNO) a finanční zdroje převést na dobrovolnictví, což dle O. Menouška takto přímo provést nelze, musí se vrátit do státního rozpočtu.

N. Diatková uvedla, že MV prostředky na šetření dobrovolnictví v rámci ČSÚ, stejně jako v roce 2016, nemá. Ale odborně s tímto šetřením souhlasí a bude na něm spolupracovat.

J. Fořtová doplnila, že výběrové šetření pracovních sil (VŠPS) probíhá každý rok. Podle výše finanční alokace by byla určena periodicita zahrnutí sady otázek o dobrovolnictví.

Další možností bylo zahrnutí sady otázek o dobrovolnictví do sčítání lidu, domů a bytů, které se uskuteční v roce 2021. V roce 2016 sekretariát RVNNO v této souvislosti s ČSÚ, konkrétně Odborem statistiky obyvatelstva, komunikoval. J. Fořtová nyní uvedla, že otázky tohoto typu do nadcházejícího sčítání zahrnuty nebyly z důvodů snižování zátěže respondentů. V současné době otázky již zahrnout nelze.

J. Fořtová dále uvedla, že aktuálně probíhá revize národních účtů, na které je Satelitní účet NI navázaný. Revidované národní účty budou publikovány v červnu 2020 a aktualizovaná časová řada Satelitního účtu NI za roky 2005-2018 bude zveřejněna v říjnu 2020. Struktura Satelitního účtu NI a oblast dobrovolnictví však revizí neprochází. Nicméně J. Fořtová souhlasila s poskytnutím informace k šetření SILC, které se týkalo dobrovolnictví.

A. Sedláček dále uvedl, že v Mezinárodním roce dobrovolníků v roce 2011 se identifikovaly oblasti, ve kterých dobrovolníci působí. V této souvislosti probíhají různá šetření a je nutné vzorky verifikovat. A je tak otázkou, jaké má ČSÚ možnosti tyto oblasti sledovat/vykazovat. J. Fořtová uvedla, že ze strany neziskových institucí (NI) toto k dispozici je, ale ze strany domácností nikoliv.

Ale např. v doplňkové tabulce č. 1.3¹ na Satelitním účtu NI je uvedený přepočtený počet dobrovolníků dle odvětví podle klasifikace CZ-NACE, která není pro neziskový sektor vypovídající. Je otázkou, zda by vykazování a zveřejňování dobrovolníků dle CZ-COPNI² bylo technicky možné a průkazné.

Dále se diskutoval dotaz, zda bude v budoucnu možné filtrovat data za jednotlivé právnické formy. J. Fořtová uvedla, že na webu tato možnost s ohledem na dodatečné úpravy sebraných dat možná nebude. Sebraná data za NI za právní formy však na vyžádání poskytnout lze. Počet dobrovolníků a odpracovaných hodin podle právních forem a velikosti neziskové instituce v období 2011 až 2014 jsou také k dispozici na <https://www.statistikaamy.cz/2017/03/dobrovolnici-v-cesku/>.

Dále bylo stručně diskutováno ohodnocení dobrovolnické práce a spolufinancování formou dobrovolnictví. A. McGehee uvedla, že je možné zorganizovat setkání dotačních úředníků na téma vykazování dobrovolníků a zapojení dobrovolníků do jejich dotačních programů.

Závěry:

1. Setkat se s J. Fořtovou z ČSÚ ohledně metodiky sběru dat o dobrovolnictví v rámci Satelitního účtu NI, zjistit možnosti jeho rozvoje/vykazování z již existujících zdrojů.
2. Kontaktovat D. Holého z ČSÚ a zjistit původní zadání šetření dobrovolnictví v rámci VŠPS (dle metodiky ILO) a zjistit informace o projektu MV.
3. Kontaktovat J. Vopravila z ČSÚ ohledně výsledků šetření SILC 2015.
4. Kontaktovat R. Šandu z ČSÚ ohledně sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021.
5. Na zasedání Výboru dne 15.1.2020 prezentovat tuto problematiku a domluvit další postup.
6. Zorganizovat setkání dotačních úředníků na téma spolufinancování formou dobrovolnictví a vykazování dobrovolníků.

Ad 3) Informační systém o nestátních neziskových organizacích (dále jen „IS NNO“) a možnosti využití projektu Interaktivní mapy neziskového sektoru

A. McGehee uvedla, že jedním z informačních zdrojů o NNO byl tzv. Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů (dále jen „Rozbor“), který byl vládě předkládán v letech 1999 až 2016 a obsahoval informace o všech dotacích poskytnutých NNO z veřejných rozpočtů. Jeho podoba byla však shledána jako neaktuální, diskutovány byly zejména odchylky výsledných ukazatelů od dat získaných ze systému státní pokladny (IISSP) a databáze IS CEDR. Rozbor byl zrušen a nyní je zpracováván návrh na jeho nahrazení.

H. Fungačová krátce shrnula historii vzniku veřejně přístupného IS NNO. Usnesením vlády ze dne 22. prosince 1999 vláda schválila jeho zřízení a jako správce určila Ministerstvo financí. Poté proběhly pokusy o změnu správce a vyhlášení veřejné zakázky. Usnesením vlády ze dne 17. května 2006 č. 564 bylo za správce určeno Ministerstvo informatiky a IS NNO měl být propojen s Portálem veřejné správy. Došlo také k převedení finančních prostředků ve výši 2 mil. Kč ročně určených na IS NNO. RVNNO převzala úlohu garanta. V roce 2007 bylo Ministerstvo informatiky zrušeno a Portál veřejné správy včetně IS NNO přešel pod odbor eGovernmentu MV. IS NNO byl poté rozdělen do dvou částí: IS NNO (bývalá část CEDR) a Evidenci NNO.

Pracovní skupina pro data o NNO se v roce 2016 usnesla, že se jeví jako vhodné ukončit pro nadbytečnost fungování ENNO, do něhož se NNO registrovaly dobrovolně, a i přes jisté pochyby rozvíjet IS NNO. MV společně s firmou ASD Software, s.r.o. a RVNNO v roce 2017 začalo

¹ Viz. http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.satelit_cas?mylang=CZ&co=supl. V tabulce 1.3. je v roce 2017 z 26965 přepočtených osob dobrovolných pracovníků 17086 řazeno do kategorie S Ostatní činnosti.

² Viz <http://apl.czso.cz/pll/rocenka/rocenkavyber.satelit> agregované tabulky dle účelu (CZ-COPNI) za rok 2016.

připravovat změnu podoby IS NNO. K finalizaci požadavků na změnu však nedošlo a systém se od té doby nerozvíjel. Po nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, a zákona č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ztratil IS NNO svoji aktuálnost a je zastaralý, jak také konstatoval NKÚ v Kontrolním protokolu z roku 2018 č. 18/03.

O. Menoušek uvedl, že MV má připraven prototyp nového vzhledu IS NNO. Údaje by byly čerpány ze základních registrů, což ale s sebou nese problém s tím, že tento IS není zákonně ukotven (zřízen pouze na základě usnesení vlády). Vystává tak řada otázek, zda se plánuje zákonné ukotvení, zda je zde stále potřeba provozovat IS NNO. Nový IS NNO by měl také jinou podobu, a to dle jednotného grafického manuálu MV. Je možnost ho i zahrnout jako „dlaždicí“ do Portálu veřejné správy. Může být napojen na různé, i krajské systémy. Nevýhodou je, že na systém jsou alokovány provozní, nikoliv rozvojové peněžní prostředky. Navrhuje na další zasedání pracovní skupiny pozvat i zástupce firmy ASD Software, s.r.o. a systém zde prezentovat a diskutovat nad jeho možnou podobou a uvést informace na jakých zdrojích bude systém postaven.

A. McGehee uvedla, že z diskuse vyplynulo, že se systém od roku 2017 nerozvíjel a nyní vystává otázka, zda s ohledem na nejisté personální a finanční zajištění rozvoje IS NNO, nevyužít projekt Interaktivní mapy.

V. Hyánek oponoval, že Interaktivní mapa je v podstatě jistým outsiderem a uvítal by, kdyby toto realizoval stát, jelikož Masarykova univerzita (dále jen „MU“) na to nemá prostředky a stát má i více možností relevantní data získat a méně nákladně než MU, s čímž O. Menoušek souhlasí. A. McGehee doplnila, že IS NNO by měl mít i věcné hledisko, na co se dotace poskytly (tzv. kartu projektu), nejen finanční, jaké má nyní CEDR III (avšak otázka kapacit poskytovatelů tato data uvádět). A. Sedláček položil otázku, proč by to měly NNO chtít? Vše transparentně uveřejňují ve Veřejném rejstříku a Sbírce listin. Navrhuje vytvořit další databázi, která bude vycházet z aktuálních chybně plněných databází, ale zaměřit se na to, aby resorty databáze plnily dobře. Až budou data očištěna a relevantní, tak se lze zaměřit na nadstavbu-centralizaci těchto dat. Tento typ informací využijí z velké míry zejména střešní organizace.

A. McGehee uvedla, že se bude na zasedání Výboru pro legislativu a financování (dále jen „Výbor“) dne 15.1.2020 prezentovat problematika potencionálního rozvoje IS NNO, zda je zájem o jeho rozšíření a využití. V případě, že by se Výbor usnesl, že IS NNO nebude dále rozvíjen, bude dle O. Menouška nutné zrušit usnesení vlády, které stanovuje povinnost tento IS provozovat a MV bude muset zahájit aktivity o ukončení smluvního zajištění. Toto by bylo dle A. McGehee i předmětem únorového zasedání RVNNO.

Závěry:

- 1. Zaslát O. Menouškovi část auditní zprávy NKÚ týkající se IS NNO.**
- 2. Kontaktovat A. Petráka a zjistit informace o možnostech systému CEDR III.**
- 3. Na zasedání Výboru dne 15.1.2020 prezentovat problematiku potencionálního rozvoje IS NNO a domluvit další postup.**

Termín příštího jednání pracovní skupiny nebyl stanoven.

Zapsala: Mgr. Hana Fungačová
Dne 5. prosince 2019